

Advies SER Noord-Nederland over de ruimtelijke ontwikkeling van Noord-Nederland

SAMENVATTING.

Noord-Nederland zal de komende jaren sterker dan de afgelopen decennia moeten acteren op eigen kracht. Afnemende overheidsfinanciën zijn daar een belangrijke factor bij. Tegelijkertijd wordt ons landsdeel geconfronteerd met tamelijk onafwendbare veranderingen in het ruimtegebruik. De krimp van de bevolkingsomvang in enkele delen van het Noorden en de voortgezette groei van stedelijke regio's is van dat laatste het meest in het oog springend gegeven.

Het Noorden heeft de laatste jaren in de economische ontwikkeling een behoorlijke inhaalslag gemaakt ten opzichte van de rest van het land. Een sterke dienstensector is daarbij een bepalende factor geweest. Diensten en kennisintensieve productie zullen de komende jaren bepalend worden voor economische groei. Dit type activiteiten heeft een sterke relatie met verstedelijking. De concurrentieslag speelt zich daardoor steeds meer af tussen 'urban regions'.

Noord-Nederland kent geen grote stedelijke agglomeraties. Er is sprake van een divers patroon van verstedelijking. De SER Noord-Nederland signaleert een Noordelijk Centrumgebied, grofweg gelegen tussen de steden Groningen, Assen, Hoogeveen, Heerenveen, Sneek en Leeuwarden (met inbegrip van deze steden). De kwaliteit van dit centrumgebied is dat het een netwerkagglomeratie zou kunnen zijn die behoorlijk vrij is van ernstige verkeerscongestie en die een fantastische combinatie van stedelijke en landelijke woonmilieus vormt. Een hoofdpoging van een Noord-Nederlandse ruimtelijke ontwikkelingsvisie is van dit gebied een samenhangende 'urban region' te maken. De kunst daarbij is de complementariteit van verschillende steden en landelijke gebieden te onderkennen. Op basis daarvan kan krachtig worden ingezet op versterking van het draagvlak van de samenstellende delen van het centrumgebied. Een vernieuwde opvatting over de interne ontsluitingsstructuur binnen dit gebied hoort daarbij.

Het versterken van draagkracht door provinciegrensoverschrijdende ontwikkeling speelt ook bij een aantal andere thema's. Te noemen zijn recreatie, toerisme, zorgeconomie, water en energie. Door 'langere lijnen' te trekken rond deze thema's in het Noorden kunnen de economische mogelijkheden aanmerkelijk worden vergroot. Deels gebeurt dit al, maar er zijn meer kansen dan nu benut wanneer het organiserend vermogen op Noordelijke schaal wordt gebracht.

Tenslotte is er een opgave voor hernieuwde gebiedsontwikkeling in de onderscheiden deelregio's binnen het Noorden. Verschuivende patronen van krimp en groei zijn daar aanleiding voor. De kunst is te voorkomen dat iedereen zich op dezelfde ontwikkelingperspectieven richt. Een Noordelijk kader voor decentrale gebiedsontwikkeling is gewenst in de actuele situatie van kritischer groeiperspectieven.

De SER Noord-Nederland pleit voor een Integrale Noordelijke Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie en –kaart. De productie daarvan is een opgave van maatschappelijke en publieke partners gezamenlijk. Een Noordelijke 'denktank', bijvoorbeeld in de vorm van een Noordelijk Ruimtelijk Planbureau als aanzet voor grensoverschrijdende visievorming, is gewenst. De regiovisie die onlangs is uitgebracht door de Noord-Nederlandse Kamer van Koophandel ("Noorderlicht") is een waardevolle bijdrage aan dit proces om tot een gezamenlijke visie te komen.